

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag angående programfördjupningen på yrkesprogrammen

Regeringens beslut

Statens skolverk får i uppdrag att fastställa vilka behörighetsgivande kurser som huvudmännen får erbjuda på gymnasieskolans nationella yrkesprogram inom ramen för programfördjupningen. Utgångspunkten för uppdraget är att huvudmännen ska få erbjuda kurser så att elever, om de utnyttjar sitt individuella val, kan ges möjlighet att få grundläggande behörighet för högskolestudier inom ramen för 2500 gymnasiepoäng.

Uppdraget ska genomföras efter samråd med de nationella programråden. Skolverket ska meddela föreskrifter om programfördjupningen på gymnasieskolans yrkesprogram i enlighet med uppdraget så att dessa kan tillämpas från och med höstterminen 2013. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 september 2013.

Ärendet

Riksdagen har fattat beslut om att utbildningen i gymnasieskolan består av nationella program som är yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Yrkesprogrammen ska vara grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10UbU3, rskr. 2009/10:8). I propositionen anförde regeringen att eleverna på yrkesprogrammen ska få mer tid för karaktärsämnena. Samtidigt tydliggjorde regeringen att inget program får bli en återvändsgränd och alla elever ska garanteras möjlighet att läsa in grundläggande behörighet för högskolestudier, som individuellt val eller som utökat program. För elever som inte utnyttjar dessa möjligheter finns även en rätt att efter avlagd yrkesexamen läsa in grundläggande högskolebehörighet inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen. Bestämmelser om nu nämnda rättigheter har tagits in i 4 kap 7 och 23 §§ gymnasieförordningen(2010:2039) och i 20 kap 19 § skollagen (2010:800).

I propositionen gjorde regeringen vidare bedömningen att det på varje program bör finnas ett utrymme som benämns programfördjupning. Inom programfördjupningen ska det finnas tillräckligt stort utbud av kurser för att göra det möjligt att lokalt utforma specialiseringar inom varje program (prop. 2008/09:199 s. 84).

Enligt 4 kap 5 § gymnasieförordningen får Skolverket meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program. Skolverket har av regeringen fått i uppdrag att fastställa de ämnen och kurser som huvudmännen ska kunna erbjuda inom ramen för programfördjupningen på respektive program (U2009/2114/G, U2009/5688/G). Myndigheten har, efter samråd med de nationella programråden, fastställt dessa.

Skälen för regeringens beslut

Det är regeringens mål att föra Sverige mot full sysselsättning. Arbetslinjen som övergripande prioritering har stor betydelse för utbildningspolitiken och gymnasieskolans yrkesprogram har avgörande betydelse för den nationella kompetensförsörjningen. En väl fungerande yrkesutbildning är viktig för både samhället och individen.

För personer med gymnasial kompetens finns en omfattande arbetsmarknad. Genom den gymnasiereform som började tillämpas hösten 2011 har en rad åtgärder vidtagits för att öka matchningen mellan arbetsmarknadens behov och yrkesutbildningarnas innehåll. Exempelvis har allt innehåll reviderats i samarbete med branscherna, tiden till fördjupning i yrkesämnena har utökats, kraven på arbetsplatsförlagt lärande har förtydligats och tydligare yrkesutgångar har införts. Yrkesutbildningarna ska hålla hög kvalitet och leda till skicklighet i yrket. Samtidigt får inga program utgöra återvändsgränder och alla elever ska erbjudas möjlighet att förbereda sig för vidare studier.

Skolverket har fastställt vilka kurser som är programgemensamma på respektive program samt vilka kurser som huvudmännen får erbjuda som programfördjupning. På vissa program ingår behörighetsgivande kurser i den programgemensamma delen och på andra program finns det möjlighet för huvudmännen att inom ramen för programfördjupningen erbjuda kurser som krävs för grundläggande behörighet för högskolestudier. Idag kan således eleverna, på sju av tolv yrkesprogram, genom att använda sitt individuella val, erhålla grundläggande behörighet inom ramen för 2500 poäng. På vissa program förutsätter det att huvudmännen erbjuder behörighetsgivande kurser inom ramen för programfördjupningen. Regeringen anser att det ska vara möjligt för huvudmännen att på samtliga program erbjuda ett urval av kurser som gör att eleverna kan erhålla grundläggande behörighet för högskolestudier inom 2500 poäng.

Elevernas rätt att läsa kurser som krävs för grundläggande behörighet som utökat program eller som individuellt val påverkas inte. Rätten att i efterhand komplettera med sådana kurser inom kommunal vuxenutbildning påverkas inte heller.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Fritjof Karlsson